

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
isikuandmete kaitse asjas nr. 2.1-3/17/965

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni juhtivinspektor Merit Valgjärv
Otsuse tegemise aeg ja koht	08.05.2017 Tallinn
Vaide esitamise aeg	27.04.2017
Vaidlustatav haldusakt või toiming	Andmekaitse Inspektsiooni menetluse alustamata jätmise teade 28.03.2017 nr 2.1-1/17/690
Vaide esitaja	xxx aadress: e-posti aadress: xxx

RESOLUTSIOON:
Haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel
otsustan:

jätta vaie rahuldamata.

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Vaide esitaja saab käesoleva otsuse vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse Tallinna Halduskohtusse.

FAKTILISED ASJAOLUD:

27.03.2017 esitas xxx Andmekaitse Inspektsioonile pöördumise, milles selgitas, et RD Direct Estonia OÜ (registrikood 12898354) on edastanud talle posti teel pakkumisi/üleskutseid osaleda kampaanias, kuigi ei ta ei ole kunagi andnud ei RD Direct Estonia OÜ-le ega mistahes muule isikule nõusolekut isikuandmete töötlemiseks vastaval eesmärgil ja viisil. Samuti selgitas xxx Bakker Holland OÜ endise juhatuse liikmena, et isikuandmed ei tohiks pärineda Bakker Holland OÜ-lt ega sellega seotud isikutelt, kuivõrd Bakker Holland OÜ töötles isikuandmeid kas sõlmitud lepingute täitmiseks või nõusolekute alusel ning reeglina ei hõlmanud klientide ja töötajate nõusolekud õigust töödelda nende isikuandmeid kolmandate isikute pakkumiste/kampaaniate edastamiseks ega õigust edastada nende isikuandmeid kolmandatele isikutele. Eeltoodust lähtuvalt palus xxx Andmekaitse Inspektsioonil algatada järelevalvemenetlus, kontrollimaks isikuandmete kaitse seaduses sätestatud nõuete täitmist RD Direct Estonia OÜ poolt ning nimetatud nõuete rikkumise korral vajadusel rakendada haldussundi ning algatada RD Direct Estonia OÜ suhtes väärteomenetlus.

28.03.2017 koostas Andmekaitse Inspektsioon menetluse alustamatajätmise teate nr 2.1-1/17/690, milles selgitas järgmist: *Teie pöördumisest ei nähtu, et Te oleksite RD Direct Estonia*

OÜ ees mingilgi viisil asunud ise oma õigusi kaitsma, nt nõudes enda elukoha aadressi kasutamise lõpetamist. Korrakaitseorgan ei asu isiku asemel pelgalt tema soovil tema eest tema õigusi teostama. Inimese õiguste teostamine on eeskätt inimese enda õigus ja kohustus ning vajadusel on inimesel õigus õiguste teostamiseks pöörduda tsiviilkohtusse. Korrakaitseeaduse kohaselt on Andmekaitse Inspeksiooni kui korrakaitseorgani sekkumine eraõiguslikesse suhetesse põhjendatud üksnes juhul, kui täidetud on kõik kolm korrakaitseeaduses § 4 lõikes 2 sätestatud tingimust: 1) kohtulikku õiguskaitset ei ole võimalik õigel ajal saada; 2) ilma korrakaitseorgani sekkumiseta ei ole õiguse realiseerimine võimalik või on oluliselt raskendatud; 3) ohu tõrjumine on avalikes huvides. Ka korrakaitseeaduse eelnõu seletuskirja kohaselt on inimeste õiguste kaitsmine eelkõige kohtuvõimu funktsioon. Tsiviilkohtu volitused ja võimalused asjaolude tuvastamiseks on ka oluliselt ulatuslikumad kui korrakaitseorganil. Kaebuses ei ole ühtegi viidet selle osas, et Te ei saaks oma õigusi ise kaitsta. Teil on võimalik nõuda RD Direct Estonia OÜ-lt enda isikuandmete töötlemise lõpetamist ning vajadusel pöörduda oma õiguste kaitseks tsiviilkohtusse. Lisaks leian, et käesoleval juhul ei ole täidetud ka avaliku huvi kriteerium. Avaliku huvi olemasolu eeldatakse, kui ohustatakse isikute niivõrd kaalukaid põhiõigusi nagu õigus elule, tervisele või vabadusele. Käesoleval juhul puudutab vaidlus üksnes ilma nõusolekuta pakkumiste saatmist.

27.04.2017 esitas xxx vaide Andmekaitse Inspeksiooni menetluse alustamata jätmise teate 28.03.2017 nr 2.1-1/17/690 peale.

VAIDE ESITAJA SELETUS:

1. Asjaolud ja vaidlustatav toiming

27.03.2017 esitasin Andmekaitse Inspeksioonile pöördumise, milles selgitasin, et RD Direct Estonia OÜ (registrikood 12898354) on edastanud mulle ja mitmele minu tuttavale posti teel pakkumisi/üleskutseid osaleda kampaanias, kuigi ei ma ei ole kunagi andnud ei RD Direct Estonia OÜ-le ega mistahes muule isikule nõusolekut isikuandmete töötlemiseks vastaval eesmärgil ja viisil ning sama väidavad ka minu tuttavad. Selgitasin, et minu tuttavad võivad neid puudutavaid asjaolusid Andmekaitse Inspeksioonile kinnitada.

Samuti selgitasin Bakker Holland OÜ endise juhatuse liikmena, et isikuandmed ei tohiks pärineda Bakker Holland OÜ-lt ega sellega seotud isikutelt, kuivõrd Bakker Holland OÜ töötles isikuandmeid kas sõlmitud lepingute täitmiseks või nõusolekute alusel ning reeglina ei hõlmanud klientide ja töötajate nõusolekud õigust töödelda nende isikuandmeid kolmandate isikute pakkumiste/kampaaniate edastamiseks ega õigust edastada nende isikuandmeid kolmandatele isikutele. Eeltoodust lähtuvalt palusin Andmekaitse Inspeksioonil algatada järelevaevmenetlus, kontrollimaks isikuandmete kaitse seaduses sätestatud nõuete täitmist RD Direct Estonia OÜ poolt ning nimetatud nõuete rikkumise korral vajadusel rakendada haldussundi ning algatada RD Direct Estonia OÜ suhtes väärteomenetlus.

28.08.2017 menetluse alustamata jätmise teates isikuandmete kaitse asjas (Teie 28.03.2017 nr 2.1.-2/17/690) teatas Andmekaitse Inspeksioon, et järelevaevmenetlust ei alustata.

Andmekaitse Inspeksioon asus seisukohale, et korrakaitseeaduse kohaselt on Andmekaitse Inspeksiooni kui korrakaitseorgani sekkumine eraõiguslikesse suhetesse põhjendatud üksnes juhul, kui täidetud on kõik kolm korrakaitseeaduse § 4 lõikes 2 sätestatud tingimust: 1) kohtulikku õiguskaitset ei ole võimalik õigel ajal saada; 2) ilma korrakaitseorgani sekkumiseta ei ole õiguse realiseerimine võimalik või on oluliselt raskendatud; 3) ohu tõrjumine on avalikes huvides.

Andmekaitse Inspeksiooni hinnangul on mul võimalik oma õigusi ise kaitsta, nt nõuda oma isikuandmete töötlemise lõpetamist ning pöörduda vajadusel oma õiguste kaitseks tsiviilkohtusse.

Andmekaitse Inspeksiooni hinnangul ei ole täidetud ka avaliku huvi kriteerium – selle olemasolu eeldatavat, kui ohustatakse isikute niivõrd kaalukaid põhiõigusi nagu õigus elule,

tervisele või vabadusele, antud juhul olevat aga tegemist üksnes ilma nõusolekuta pakkumiste saatmisega.

2. Vaide põhjendus 2.1. Andmekaitse Inspeksioon pidanuks lähtuma isikuandmete kaitse seaduse sätetest Leian, et Andmekaitse Inspeksioon on õigust ebaõigesti kohaldanud ja asjaolusid ebaõigesti hinnanud ning sellest tulenevalt minu pöördumist ebaõigesti menetlenud ja alusetult keeldunud järelevõlvementluse algatamisest RD Direct Estonia OÜ suhtes.

Korraldusseaduse (KorS) § 1 lg 3 kohaselt riikliku järelevõlvementi meetme kohaldamisel eriseaduse alusel lähtub korralduseorgan eriseaduses sätestatud, järgides käesoleva seaduse põhimõtteid. Eriseaduses reguleerimata juhtumil lähtutakse korraldusseaduses sätestatud.

KorS § 2 lg 4 kohaselt riiklik järelevõlvement on korralduseorgani tegevus eesmärgiga ennetada ohtu, selgitada see välja ja tõrjuda või kõrvaldada korralduseorgani tegevus.

Isikuandmete kaitse seadus (IKS) eriseadusena sätestab §-s 22 andmesubjekti õiguse pöörduda Andmekaitse Inspeksiooni ja kohtu poole ning sisaldab 6. peatükis põhjalikke erisätteid riikliku järelevõlvementi kohta.

IKS § 22 kohaselt kui andmesubjekt leiab, et isikuandmete töötlemisel rikutakse tema õigusi, on tal õigus pöörduda Andmekaitse Inspeksiooni või kohtu poole, kui seaduses ei ole sätestatud teistsugust vaidlustamise korda.

IKS § 33 lg 1 kohaselt on Andmekaitse Inspeksiooni ülesandeks muu hulgas kontrollida isikuandmete kaitse seaduses sätestatud nõuete täitmist, rakendada seadustes ettenähtud alustel, ulatuses ja korras haldussundi ning algatada vajaduse korral väärteomenetlus ja kohaldada karistust. IKS § 33 lg 2 kohaselt on Andmekaitse Inspeksioonil oma ülesannete täitmisel muu hulgas õigus peatada isikuandmete töötlemine, keelata isikuandmete töötlemine ning nõuda isikuandmete sulgemist või töötlemise lõpetamist, sealhulgas hävitamist või edastamist arhiivi jne.

IKS § 33 lg 3 kohaselt Andmekaitse Inspeksioon võib järelevõlvementluse algatada kaebuse alusel või omal algatusel.

Tuginedes ülaltoodud normidele leian, et Andmekaitse Inspeksioon on minu märgukirja/kaebuse lahendamisel lähtunud ebaõigest materaalõiguslikust alusest.

Olukorras, kus IKS § 22 sätestab andmesubjekti õiguse pöörduda Andmekaitse Inspeksiooni poole tema õiguste rikkumise korral ning 6. peatükk sisaldab põhjalikku regulatsiooni riikliku järelevõlvementi teostamise kohta, pidanuks Andmekaitse Inspeksioon lähtuma esmajoones nimetatud sätetest, mitte korraldusseadusest.

2.2. Andmekaitse Inspeksioon pidanuks minu pöördumise alusel vähemalt järelevõlvementluse algatama

IKS § 22 ei nõua Andmekaitse Inspeksiooni poole pöördumise eeldusena IKS §-des 19-21 toodud õiguste realiseerimisele asumist või selle katset andmesubjekti poolt. Seega võib andmesubjekt Andmekaitse Inspeksiooni poole pöörduda juba siis, kui tema õigusi rikutakse tema isikuandmete töötlemisega ilma tema nõusolekut või muud õiguslikku alust omamata.

Minu pöördumises välja toodud asjaoludest nähtus selgelt, et RD Direct Estonia OÜ rikub minu subjektiivseid õigusi, s.t. töötleb minu isikuandmeid lubamatult (RD Direct Estonia OÜ-l ei ole ei minu nõusolekut ega ka mistahes muud õiguslikku alust minu isikuandmete töötlemiseks), mistõttu oli mul IKS § 22 alusel õigus Andmekaitse Inspeksiooni poole pöörduda.

Nagu ülal märgitud, on IKS § 33 lg 1 kohaselt on Andmekaitse Inspeksiooni ülesandeks muu hulgas kontrollida isikuandmete kaitse seaduses sätestatud nõuete täitmist, rakendada seadustes ettenähtud alustel, ulatuses ja korras haldussundi ning algatada vajaduse korral väärteomenetlus ja kohaldada karistust. Kuivõrd Andmekaitse Inspeksioon saab eeltoodud ülesandeid täita üksnes riikliku järelevõlvementi või väärteomenetluse raames, pidanuks Andmekaitse Inspeksioon minu pöördumise alusel vähemalt järelevõlvementluse algatama ning asuma vastavaid asjaolusid välja selgitama. Vähemalt järelevõlvementluse tulnuks algatada seda enam, et minu pöördumises toodud asjaoludest nähtuvalt töötleb RD Direct Estonia OÜ ka kolmandate isikute isikuandmeid selleks nende nõusolekut ja mistahes muud õiguslikku alust omamata (minu tuttavad on jätkuvalt valmis seda Andmekaitse Inspeksioonile kinnitama) ehk RD Direct Estonia OÜ tegevuse näol on tegemist süstemaatilise isikuandmete

kaitse seaduse nõuete rikkumisega, mitte üksikjuhtumiga. Andmekaitse Inspeksioon ei ole nende asjaoludega arvestanud.

Leian, et põhiõiguse eraelu puutumatusetele osaks olev õigus isikuandmete kaitsele on tänapäeva ühiskonnas väga kaalukas (põhi)õigus ning määratlemata arvu isikute isikuandmete süstemaatiline töötlemine selleks nende nõusolekut ja muud õiguslikku alust omamata on kahtlemata vastuolus avalike huvidega ning õigustab järelevamenetluse algatamist, kontrollimaks isikuandmete kaitse seaduses sätestatud nõuete täitmist RD Direct Estonia OÜ poolt.

Samuti leian, et Andmekaitse Inspeksioon pidanuks vähemalt kaalumaa väärteomenetluse algatamist, arvestades, et IKS § 42 kohaselt on väärteoks ka isikuandmete töötlemise muude nõuete eiramine.

VAIDE ESITAJA NÕUE:

Lähtuvalt ülaltoodust palun teha Andmekaitse Inspeksioonile ettekirjutus asja uueks otsustamiseks.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Olen tutvunud vaidlustatud menetlusega ja leian, et menetluse alustamatajätmise otsus 28.03.2017 nr 2.1-1/17/690 on õiguspärane.

Oma otsuses tuginen järgnevale:

Vaide esitaja on õigesti märkinud, et korrakaitseaduse (KorS) § 1 lg 3 kohaselt riikliku järelevalve meetme kohaldamisel eriseaduse alusel lähtub korrakaitseorgan eriseaduses sätestatud, järgides käesoleva seaduse põhimõtteid. Eriseaduses reguleerimata juhtumil lähtutakse korrakaitseaduses sätestatud. Isikuandmete kaitse seadus (IKS) ega ka elektroonilise side seadus (ESS) ei reguleeri menetluse alustamise tingimusi, seega peab inspeksioon lähtuma menetluse alustamisel KorS § 4 lg 2 sätestatud eeldustest (1) kohtulikku õiguskaitset ei ole võimalik õigel ajal saada; 2) ilma korrakaitseorgani sekkumiseta ei ole õiguse realiseerimine võimalik või on oluliselt raskendatud; 3) ohu tõrjumine on avalikes huvides).

Oluline on antud juhul ka asjaolu, et tegemist on kumulatiivse loeteluga st selleks, et menetlus alustataks, peavad kõik eeldused olema täidetud. Teie kaebuse puhul on ka käesoleval hetkel täitmata KorS § 4 lg 2.

Täiendavalt märgin, et konkreetset menetlust ei uuendata ka lähtuvalt asjaolust, et kaebusi RD Direct Estonia OÜ isikuandmete töötlemise kohta on inspeksioonis registreeritud mitmeid ning seetõttu on alustatud omaalgatuslik järelevalve ning uuendamine oleks ebaotstarbekas ka menetlusökonoomika põhimõttest lähtudes.

/allkirjastatud digitaalselt/

Viljar Peep
peadirektor